

Sve što bi trebalo da znate o Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o PDV

Narodna skupština je 07. 10 2019. usvojila [Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost \(ZID ZPDV u tekstu, radi lakšeg čitanja\)](#). On je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja, ali će se primenjivati od 1. januara 2020. godine.

Odredbe koje se odnose na nova poreska oslobođenja i one koje se odnose na ovlašćenja za donošenje podzakonskih akata, primenjuju se od dana stupanja **ZID ZPDV** na snagu, odnosno od 15. oktobra 2019. godine.

Pojedini već postojeći članovi su modifikovani, dok su određeni članovi i tačke dobili svoje mesto u [Zakonu o porezu na dodatu vrednost](#) (u nastavku teksta "ZPDV").

Da biste bolje razumeli obim izmena, za vas smo napravili detaljan vodič. Ovde možete da pronađete sledeće izmene:

- **Vrednosni vaučeri u Zakonu o PDV i njihov poreski tretman**
- **Jednonamenski i višenamenski vaučeri i PDV**
- **Preciznije određivanje poreskih dužnika**
- **Obaveza evidentiranja stranog lica u sistem PDV**
- **Određivanje mesta prometa dobara i usluga**
- **Ostale dopune i izmene u vezi sa određivanjem mesta prometa usluga**
- **Izmene u vezi sa izdavanjem računa kao momentom nastanka poreske obaveze**
- **Vrednosne granice za plaćanje PDV-a, poreska oslobađanja i javni interes**
- **Poreska oslobođenja kod uvoza dobara po osnovu popravke dobara u garantnom roku**

- **Izmene u vezi sa utvrđivanjem srazmernog poreskog odbitka**
- **Šta se dešava u slučaju pogrešnog iskazivanja PDV u računu**

Vrednosni vaučeri u Zakonu o PDV-u i njihov poreski tretman

U cilju daljeg usaglašavanja Zakona sa propisima Evropske unije, definisan je **vrednosni vaučer kao instrument za plaćanje**. Za njega postoji obaveza da se prihvati kao:

- naknada ili
- deo naknade za isporučena dobra ili pružene usluge.

Na samom vaučeru ili povezanoj dokumentaciji moraju da budu naznačene sledeće stvari:

- dobra koja se isporučuju, odnosno usluge koje se pružaju,
- identitet isporučilaca tih dobara, odnosno pružalaca tih usluga i
- uslovi upotrebe vrednosnog vaučera naznačeni na samom vrednosnom vaučeru ili povezanoj dokumentaciji.

Prema Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost, „vrednosnim vaučerom ne smatra se instrument koji imaocu daje pravo na popust pri nabavci dobara, odnosno usluga, a koji ne uključuje pravo na nabavku dobara, odnosno usluga, kao ni prevozne karte, ulaznice, poštanske marke i sl.“

ZID ZPDV sada precizira i kada dolazi do prometa, odnosno nastanka obaveze obračunavanja PDV-a za promet dobara i usluga u slučaju izdavanja vrednosnih vaučera. Na početku treba utvrditi, međutim, da li se radi o **jednonamenskom** vrednosnom vaučeru ili **višenamenskom**, kako kasnije ne biste imali probleme sa obračunom ili čak poreskim inspektorima.

Jednonamenski i višenamenski vrednosni vaučeri i PDV

Jednonamenski vrednosni vaučer podrazumeva da nam je već u trenutku izdavanja vaučera poznato mesto isporuke dobara, odnosno pružanja usluga na koji se vaučer odnosi, kao i iznos PDV koji se za promet tih dobara, odnosno usluga obračunava i plaća. Prema odredbama Zakona, u trenutku izdavanja jednonamenskog vrednosnog vaučera, izdavalac je u obavezi da obračuna i plati PDV.

Konkretno u praksi, u trenutku kada izdate vaučer, tačno znate za šta će se vaučer koristiti i svakako je dobro da to na vaučeru i navedete (npr. vaučer za 1 pranje vozila, 10L dizel goriva, 1 masažu lica itd.). Preporučujemo u tim slučajevima da taj vaučer odmah i u trenutku izdavanja opredelite i nazovete **jednonamenski**. Tako ćete sprečiti dalje nedoumice u praktičnom korišćenju i prilikom obračuna PDV-a.

Stvarna isporuka dobara ili stvarno pružanje usluga u zamenu za jednonamenski vaučer ne smatra se nezavisnom transakcijom. Ovo znači da prilikom korišćenja ovog vaučera za plaćanje predviđenih dobara ili usluga (realizacije prodaje), neće se smatrati da je došlo do novog prometa i neće postojati obaveza obračuna PDV jer je već u trenutku izdavanja PDV obračunat i plaćen.

Višenamenski vaučer jeste onaj vrednosni vaučer za koji u trenutku izdavanja ne znamo gde će i za šta će se koristiti. Tek u trenutku kada se iskoristi, odnosno kada dođe do konkretnog prometa (realizacije prodaje) **obračunava se PDV**. U ovom slučaju stvarna prodaja dobara i usluga podleže obračunu i plaćanju PDV, a svaki prethodni prenos tih vaučera ne podleže obračunu PDV-a.

Jasnije je kako se određuje poreski dužnik

Pravila za određivanje poreskog dužnika, kada se poreskim dužnikom smatra **primalac dobara ili usluga**, mogu se sada primeniti **isključivo ako je taj promet izvršen između obveznika PDV evidentiranih za obavezu plaćanja PDV u skladu sa ovim Zakonom.**

Pomenuto preciziranje je veoma važno za postojeće dileme u praksi.

Izdvojicemo jedan primer:

Obveznik koji nama vrši promet usluga iz oblasti građevine, nije registrovan za obavezu plaćanja PDV, iako mu je promet tokom prethodnih 12 meseci veći od RSD 8.000.000. Propustio je da podnese evidencionu PDV prijavu, a nije obračunao PDV na izlaznoj fakturi prema nama.

Da li smo mi kao primaoci usluge mogli da snosimo posledice ukoliko ne obračunamo PDV na osnovu primljene fakture?

Ili je dovoljno da uvidom u registar obveznika PDV na sajtu Poreske uprave utvrdimo da li je to lice registrovano za PDV ili ne, te samim tim da utvrdimo da mi nismo imali obavezu da obračunamo izlazni PDV?

Kod pružanja usluga iz oblasti građevine je specifična situacija. ZPDV propisuje da je kod ovih usluga primalac usluge u obavezi da obračuna PDV na primljen račun, a ne pružalac, **ali samo ukoliko su i pružalac usluge i primalac usluge registrovani za PDV sistem.** Zakon to sada i potvrđuje.

U slučaju kada uslugu iz oblasti građevine pruža lice koje nije registrovano za PDV sistem, normalno je da će ono i u tom slučaju izdati fakturu bez PDV-a.

Međutim, samo proverom da on nije registrovan za PDV, mi kao

primaoci usluge smo na sigurnom da nismo morali da obračunamo PDV na primljenu fakturu. Čak i u slučaju da je to lice prešlo prag od 8 miliona i trebalo da se registruje. To je greška lica koje pruža uslugu. Mi smo svoje odradili samom proverom.

U slučaju da je pružalac registrovan za PDV prilikom pružanja usluge iz oblasti građevine, mi bismo kao primaoci koji su registrovani u PDV sistemu bili u obavezi da obračunamo internim obračunom PDV na primljenu fakturu po ovom osnovu.

Obaveza evidentiranja stranog lica u sistem PDV

Izmene Zakona o porezu na dodatu vrednost predviđaju od 1. januara 2020. godine i **obavezu evidentiranja u sistem PDV i u slučaju kada strano lice na teritoriji Republike Srbije vrši promet koji je oslobođen PDV sa [pravom na odbitak prethodnog poreza.](#)**

Naravno, pod uslovom da taj promet vrši licima koja nisu u sistemu PDV, odnosno da to nije Republika Srbija i njeni organi propisani članom 9. stav 1. Zakona.

Ovo konkretno znači sledeće:

Strana pravna lica koja su do sada u Srbiji licima koja nisu u sistemu PDV u Srbiji (a ne radi se o Republici I državnim organima) vršila promet koji je oslobođen PDV sa pravom na odbitak prethodnog poreza, u obavezi su da se [registruju u PDV sistem](#) u Srbiji ukoliko od 01. januara žele da nastave da vrše taj promet.

Određivanje mesta prometa dobara i usluga

Precizirano je mesto prometa dobara, kao i usluga predaje jela i pića koje se vrši u međunarodnom saobraćaju na brodu,

letilici ili vozu.

Ranije se mestom prometa smatralo mesto gde su predmetne usluge stvarno pružene. To je značilo da država u kojoj se prevozno sredstvo nađe u trenutku predaje predmetnih dobara, odnosno pružanja predmetnih usluga – **ono se smatralo mestom prometa.**

Izmenama je uređeno da, ako se promet dobara vrši na brodu, odnosno u letilici ili vozu u toku prevoza putnika, mestom prometa smatra se **mesto polaska broda, letilice ili voza.** Na identičan način se uređuje i mesto prometa usluga predaje jela i pića za konzumaciju na licu mesta na brodu, u letilici ili vozu.

Ukoliko se prevoz putnika vrši u oba smera, *povratna vožnja smatra se posebnim prevozom.* **Mestom polaska** broda, letilice ili voza smatra se *prvo voznim redom planirano mesto ukrcavanja putnika.*

Ostale izmene i dopune u vezi sa određivanjem mesta prometa usluga

Izmena kojom je definisana situacija kada se prebivalište i boravište pružaoca, odnosno primaoca usluge razlikuje, naime, ovom odredbom uređeno je da će se mesto prometa usluge odrediti **prema mestu boravišta.**

Smatramo da se ova izmena odnosi uglavnom na fizička lica i ostaje da to proverimo u praksi.

Pored toga, propisano je dodatno da se za promet usluga telekomunikacija, radijskog i televizijskog emitovanja i usluga pruženih elektronskim putem, mestom sedišta, stalne poslovne jedinice, prebivališta ili boravišta primaoca usluga smatra mesto određeno na osnovu kriterijuma i pretpostavki za određivanje mesta sedišta, stalne poslovne jedinice, prebivališta ili boravišta primaoca tih usluga.

Navedeni kriterijumi biće propisani pravilnikom. Navedeni kriterijum i pretpostavke, vrše se sa ciljem daljeg usaglašavanja Zakona sa propisima EU, ali i u cilju eliminisanja eventualnog dvostrukog oporezivanja, odnosno dvostrukog neoporezivanja prometa usluga telekomunikacija, radijskog i televizijskog emitovanja i usluga pruženih elektronskim putem.

Izmene u vezi sa izdavanjem računa kao momentom nastanka poreske obaveze

Za promet usluga koje su neposredno povezane sa prometom intelektualne svojine, ukida se uslov **da ih mora pružati isto lice kao i lice koje prometuje predmetnu intelektualnu svojinu.**

Od 1. januara 2020. godine pravilo da **poreska obaveza nastaje izdavanjem računa** (ako je račun izdat pre prometa usluga, odnosno pre naplate avansa) nezavisno od pružaoca usluga odnosiće se i na:

- promet usluga neposredno povezanih sa uslugama prometa intelektualne svojine iako ih ne pruža isto lice koje prometuje intelektualnu svojinu,
- ustupanje i davanje na korišćenje prava intelektualne svojine,
- usluge tehničke podrške prilikom korišćenja softvera, hardvera i druge opreme na određeni vremenski period.

Vrednosne granice za plaćanje PDV-a, poreska oslobađanja i javni

interes

Promenjen je iznos vrednosne granice na koju se ne plaća PDV, a koji se odnosi na vrednost dobara koja putnik otprema u inostranstvo u ličnom prtljagu za nekomercijalne svrhe. Ubuduće, ukoliko je ukupna vrednost dobara koja se otpremaju u ličnom prtljagu **6.000 dinara** ili veća (umesto ranijih EUR 100) uključujući PDV, **PDV se ne plaća.**

Izmenama se ističe da je obveznik PDV koji je izvršio promet dobara putniku, dužan da na njegov zahtev izda dokumentaciju na osnovu koje putnik može ostvariti povraćaj PDV u skladu sa ovim Zakonom.

Produžen je i rok za dostavljanje dokaza obvezniku PDV-a, da je putnik otpremio dobra u inostranstvo, kako bi ostvario povraćaj PDV po ovom osnovu, sa **6 meseci** od dana izdavanja računa na **12 meseci** od dana otpremanja dobara u inostranstvo.

Dodato je još jedno oslobođenje sa pravom na odbitak prethodnog poreza. Prema njemu, PDV se ne plaća na promet dobara i usluga koji se vrši u okviru realizacije **infrastrukturnih projekata izgradnje autoputeva** za koje je posebnim zakonom utvđen **javni interes.**

Pravilnikom će biti bliže uređen način i postupak ostvarivanja ovog poreskog oslobođenja.

Poreska oslobođenja kod uvoza dobara po osnovu popravke dobara u garantnom roku

Izmene Zakona o PDV propisuju i poresko oslobođenje za uvoz dobara po osnovu **popravke dobara** u garantnom roku. Do sada je bio oslobođen samo uvoz dobara **po osnovu zamene u garantnom roku.**

Iako je MF 2017. godine izašlo sa mišljenjem da **popravkom ne dolazi do porasta vrednosti dobara**, te samim tim da nema ni osnovice za obračun PDV-a, u praksi je dolazilo do tehničkog problema kod ponovnog uvoza dobara. U Jedinствenu carinsku ispravu (JCI) nije se mogla uneti šifra poreskog oslobođenja te je bilo nepohodno dopuniti i precizirati kakav poreski tretman treba da ima uvoz dobara za potrebe popravke dobara u garantnom roku.

Kako nam je poznato, ovu izmenu je inicirala **Uprava Carina**.

Izmene u vezi sa utvrđivanjem srazmernog poreskog odbitka

Izmenama je potvrđeno da svakako pre obračunavanja srazmernog odbitka, obveznik najpre treba izvršiti podelu **prethodnog poreza prema ekonomskoj pripadnosti** – na deo koji može i deo koji ne može da odbije kao prethodni porez.

Ako za pojedino dobro ili primljenu uslugu ne može da izvrši podelu prethodnog poreza prema ekonomskoj pripadnosti, u tom slučaju kao prethodni porez može da odbije **srazmerni poreski odbitak** koji se utvrđuje u skladu sa odredbama ZPDV i odredbama [Pravilnika o načinu utvrđivanja i ispravke srazmernog poreskog odbitka.](#)

Izmene imaju za cilj da uredе i u kojim slučajevima povremeni promet nema uticaja na utvrđivanje srazmernog poreskog odbitka:

- Uređeno je šta se ne uzima u obzir kod utvrđivanja procenta srazmernog poreskog odbitka i u kojim slučajevima postoji povremenost prometa. Povremenim prometima se smatraju **najviše dva takva prometa u jednoj kalendarskoj godini**. Ovo se posebno odnosi na promet nepokretnosti i promet usluga koje su oslobođene PDV bez prava na odbitak prethodnog poreza.

- Propisano je da obveznik, u slučaju da je procenat srazmernog poreskog odbitka najmanje 98%, ima pravo da koristi celokupan prethodni porez na koji treba da primeni predmetni procenat.

Šta se dešava u slučaju pogrešnog iskazivanja PDV u računu

Prilikom izdavanja storno računa i kako bi umanjio svoju PDV obavezu (izlazni PDV) obračunat prilikom izdavanja računa koji se stornira u poreskom periodu kada je greška uočena i kada izdaje novi i ispravan račun, obveznik mora da ima potvrdu od strane primaoca pogrešnog računa da on PDV prikazan na neispravnom računu **nije koristio kao odbitni (za smanjenje svoje PDV obaveze), da bi umanjio svoju PDV obavezu (izlazni PDV).**

Ovo pravilo je do sada bilo izričito propisano samo za umanjenje obračunatog PDV prilikom izdavanja dokumenta kojim se umanjuje osnovica ili, kako se u praksi odomaćio naziv, *knjižnog odobrenja*.

Ostaje samo pitanje na koje će vreme i praksa odgovoriti, a to je –

Šta raditi u situacijama kada obveznik pogreši, na primer, kupca, i odmah u svojim prostorijama uvidi grešku, tako da do kupca ni ne stigne pogrešan račun (tj. stornira taj račun i izda ispravan), ali zbog programa za knjiženje koji koristi ostane trag da je došlo do strorniranja računa?

*Da li i u toj situaciji, iako zahteva dodatno administriranje, postoji obaveza da se od kupca do koga račun nije ni došao traži potvrda da **PDV iskazan na tom računu nije koristio kao odbitnu stavku?***